

Kmetijstvo – vzorčno strukturno raziskovanje

Ekonomsko ogledalo

UMAR

številka 10/2003

str. 15

	2000 ¹		2003 ²		2003/2000 rast, v %
	ha, v tisoč	delež, v %	ha, v tisoč	delež, v %	
Kmetijska zemljišča v uporabi	486.2	100.0	481.0	100.0	-1.1
Njive in vrtovi	170.8	35.1	162.1	33.7	-5.1
od tega: - žita	101.9	21.0	95.7	19.9	-6.0
- stročnice za suho zrnje	0.3	0.1	0.7	0.2	124.5
- korenovke in gomoljnice	18.9	3.9	12.9	2.7	-31.5
- industrijske rastline	4.1	0.8	7.4	1.5	78.5
- zelenjadnice	2.5	0.5	3.1	0.6	23.1
- zelena krma z njiv	41.4	8.5	41.2	8.6	-0.5
Trajni travniki in pašniki	285.4	58.7	290.3	60.3	1.7
Trajni nasadi	29.9	6.2	28.7	6.0	-4.1
Živina	število, v tisoč		število, v tisoč		rast, v %
Govedo	499.5		478.1		-4.3
Prašiči	602.0		607.9		1.0
Perutnina	6,729.9		5,121.2		-23.9
Konji	14.4		16.9		17.0
Ovce in koze	125.4		148.1		18.1

Vir podatkov: SURS. Opombi: ¹popolni popis; ²vzorčno raziskovanje, zajetih 15,000 kmetij (začasni podatki).

Po podatkih, pridobljenih z vzorčnim raziskovanjem junija letos, je v Sloveniji 77.145 **kmetijskih gospodarstev**, to je družinskih kmetij po kriterijih EU ter kmetijskih podjetij, družb in zadrug. Od leta 2000, ko je bil izveden popolni popis kmetijstva, se je njihovo število zmanjšalo za 9,322 oziroma za 10.8%. Kmetijska gospodarstva so imela v uporabi skupno 481,034 ha **kmetijskih zemljišč** (nekaj manj kot četrtina celotnega ozemlja države), kar pa je kljub razmeroma velikemu zmanjšanju števila gospodarstev le za 1.1% manj kot v letu 2000. V zadnjih treh letih se je torej povprečna velikost kmetijskih gospodarstev, merjena s kmetijskimi zemljišči v uporabi (in ne v lasti), povečala s 5.6 ha na 6.2 ha, to je za dobro desetino. Največji del kmetijske zemlje v uporabi zavzemajo trajni travniki in pašniki, saj je v Sloveniji velika večina kmetijskih zemljišč na za kmetijsko pridelavo manj primernih območjih. Medtem ko se je njihova površina v zadnjih treh letih še povečala, pa se je površina ostalih dveh kategorij, to je njiv in vrtov ter trajnih nasadov, zmanjšala. Površina, zasejana z žiti, ki so najpomembnejša slovenska poljščina, se je glede na leto 2000 zmanjšala za 6%. Med trajnimi nasadi se je zmanjšala površina sadovnjakov, predvsem ekstenzivnih, površina vinogradov je ostala skoraj nespremenjena, povečala pa se je sicer skromna površina oljčnikov. Kmetijska gospodarstva se povečujejo tudi po **število živine**; letos so v povprečju redila 6.1 glav velike živine (preračun je na podlagi teže: 1 glava velike živine je 600 kg), kar je v primerjavi z letom 2000 za 10.9% več. Povečalo se je število ovac, konj in nekoliko tudi prašičev, zmanjšalo pa goveda in predvsem perutnine. Ker je bila raziskava izvedena junija, iz nje še ni razvidno morebitno kasnejše zmanjšanje staleža živine zaradi letošnje hude suše.

Počasi se izboljšuje tudi **struktura kmetijskih gospodarstev po posameznih velikostnih razredih**, kar je izjemno pomembno za doseganje večje produktivnosti te primarne dejavnosti. Več kot polovica kmetijskih gospodarstev sicer še vedno obdeluje manj kot 5 ha kmetijskih zemljišč, vendar pa se je njihovo število v primerjavi z letom 2000 zmanjšalo za 17%, predvsem v najnižjem razredu do 2 ha (gl. graf). Razveseljivo je, da so kmetijska zemljišča manjših gospodarstev, ki so prenehala s kmetovanjem, v precejšnji meri v obdelavo prevzela druga, večja gospodarstva. Tako se je število kmetij, ki imajo v uporabi več kot 10 ha kmetijskih zemljišč, v tem obdobju povečalo za 10%; med njimi najbolj sicer še vedno maloštevilnih gospodarstev v velikostnem razredu od 30 do 100 ha kmetijske zemlje v uporabi. Primerjava povprečne velikosti kmetijskega gospodarstva v Sloveniji z **EU-15** pa je mogoča le za popisno leto 2000. Takrat je bilo povprečno slovensko gospodarstvo (5.6 ha) več kot trikrat manjše kot v EU (18.7 ha; brez Grčije, Italije in Portugalske pa 31.4 ha) in tudi trikrat manjše kot v Avstriji (17.0 ha), kjer so naravne razmere za kmetijstvo najbolj podobne slovenskim. Razlika se v zadnjih letih nekoliko zmanjšuje, vendar je v Sloveniji še vedno veliko majhnih in premalo srednjih kmetijskih gospodarstev, velikih pa skoraj ni. V popisnem letu 2000 jih je bilo v velikostnem razredu nad 30 ha le 0.6%, nad 50 ha 0.2% in nad 100 ha 0.1% (v EU-15 14.7%, 8.9% in 3.5%), saj so takšna gospodarstva za slovenske geografske razmere že izjemno velika.

Graf: **Velikostna struktura kmetij v Sloveniji in EU-15**

